

TAKƏLAYA NKA PA NMAAWA

HEPƏLA NYƏMA TƏ Kutulutu

Takəlaya kane ka ɳmaalv ta tv i hətə sı tə nyəmi-i. Ilə ɳmaalv inü i ta laŋ Yuta tv wei í pəsa Yesu təŋlu wei i nyəmá nəyə siw kypənaya taa təm tə. Yuta nyéma mpa pa pəsa Yesu təŋlaa mpa pa təŋna məlvuyu ke pa ləŋ iſəſeele taa tə mpreyə í ɳmaa-kə. Ama takəlaya ɳmaalv tasəyi-weyə apalutu sı pá təki tənəj sı Yesu kəla iſətaa tillaa na Apəlaham na Moisi na Aləŋ mpa pa ke pa ləŋ caanaa tə. Yesu kəla kətasi na noosı pəeluyu tətə. Mpi tə, Yesu kpeyela pə təna na í la təm kvlum ke tam təo.

Iſəna pa faya Hepəla takəlaya tə:

Iſə Pəyalv Yesu, titite 1-4

Yesu kətaya ke səsəəŋka, titite 5:1-10:18

Taa təm na kantəluyu, titite 10:19-13:25

Iſəna Iſə hvla i hvwəe tə

¹ Ləŋ Iſə ka we Iſə kuyçəytutu teləsələaa kiŋ kē na i yəyətəna tá caanaa caanaa ke təm payale taa na yaasinaa payale taa.

² Ama pə tala kayana kuyeeŋ kütəesəŋ inə i taa tə i mayamaya i Pəyaya kiŋ ke i wee na í yəyətəna-tv. Na i Pəyaya ɳke ka niŋ ke i lapəna iſətaa na atə, na ɳkeye i ləsaa sı ká tı pə təna təpari.

³ Nke ka kiŋ ke Iſə teeli naakı na pə tee iſii kəkə. Na ka kiŋ tətəyə pə húləyí teitei kē iſəna Iſə weetv mayamaya wee tə. I nəyə taa təm toma ke i təkəna

isətəaa na atə na pē səñaa. I təma yəlaa isayatu kpi-isuŋu təkpatakpata үlenə i kpa na i caya Isə kawulaya tv kəñkəη taa.

Isə Pəyaya kəla isətəaa tillaa təcayacaya

4 Isu Isə Pəyaya ŋke ka kəla isətəaa tillaa təcayacaya tə, mپúyú Isə ha-kęgę həte nte tə kəla isətəaa tillaa nyəna tə.

5 Pə taya pəlv təo, Isə ta yəyətəta isətəaa tillu nəyəlv si:

Nyayalə ma Pəyaya,
saŋja ke ma pəsa nyá Caa.

I ta yəyətəta isətəaa tillu nəyəlv i təm tətə si:
Maa la nyá Caa na nyaa pəsi ma Pəyaya.

6 Ama waatu wei Isə kəñayana i Pəyaya kancaalaya nyəŋka ke antulinyə taa tə i təma si:

Isə isətəaa tillaa təna ká səe-ı ké.

7 Mpi Isə yəyəta isətəaa tillaa təo təyəle si:
Isə kraya isətəaa tillaa na i lana-wə na pā pəsi heelim.
I lapa na i təmlə nyəma náá pəsi kəkəsi nsi si myi kemkem tə.

8 Ama pə tala i Pəyaya үlenə i yəyəti təfoo si:
Isə, aa, nyá kumte wə tam ké.

Tampana taa ké n təki nyá kawulaya.

9 N səəla kypantu na n̄ kisi isayatu təcayacaya.
Isə, pə təo ké nyá Isə ləsa-ŋ na nyá mpaa.

I su-ŋ teeli təcayale taa si
nyá laŋle i hvlvəni səsəm.

Təcayale nte tə taa i su-ŋ mpv tə,
tə kəla nte tə taa i su nyá taapalaə ləlaa tə təcayacaya.

10 I yəyətaa tətə si:

Tacaə, nyá lapəna tetv tənaya kancaalaya.

Nyá mayamaya nya niŋ lapəna isətəaa.

11 Pə tənaya mpv pu saalı yem.

Ama nyaa caya tam.

Pə tənaya mpu pü ceyetü isu
wontu kususuutu ceyetüyñ tə.

12 N ká kpili-wi isu pa kpiluğun kpaı tə.

Paa layası-wi isu yulv layasuyñ
i təo wontu kususuutu tə.

Ama nyá, nyaa wee tam kέ mپúyñ,
n kaa kpatələ.

13 Tuu tə Isə ta yeyətəta i isətaa tillaa taa nəyəlv sı:

Caya ma kəŋkəŋ taa haləna má kəna nyá kolontuaa
na n̄ loosi nyá nəəhəe ke pa təo.

14 Mpu tə, isətaa tillaa ná kέ weyelə? Pa təna pa kέ Isə
təmle nyérma kέ, na paa naa isentəo. Mreye Isə tiliyi
sı pá teŋ mpa pə kέ sı pü ya pa nyəəŋ tə.

2

Nyuyñ yapv səsəom

1 Pə təo kέ tu təki teu ke tampana təmnaa mpa pa
heela-tv tə na pəcó pə taa kəo na pə ponatvuy təlete
taa kέ yem.

2 Isətaa tillaa kpaala təm nti tə təle tə hika nyuyñ
kέ, haləna ye wei i pənta-ti yaa i kisa-ti pa tvı pəntu
ke saləka wei pə nəyəsənaa sı pá tv-i təyə.

3 Təv, pa ta kisi saləka tvıyñ ke mpa pa kisa isətaa
tillaa nyəntu tə, kacanfana ta mpa tu la awusa ke
nyuyñ yapv səsəom pəne pə takatə? Tacaa ka caaləna
nyuyñ yapv pəne pə təm heeluğun ke i mayamaya.
Ulena mpa pəle pa niitı tə pəle pá teləsi taya pə
tampana.

4 Na Isə kusa pa təm nyuyñ na i kəkələ nyəm na
səyəntu təma na pitı təma təna lapv taa. I yelaa na i
Feesuyñ Naŋŋytu lá na pəlv lapv saa yələa isu i nəkaa
tə.

Wei i təə pə yaki yələaa nyəəŋ tə

5 Mpúyú pə weε, mpi tə pə taya isətaa tillaa nəəhεe təe ké Isə məηna antulinya wei i kəŋ na té yəyətəyɪ i təm tə.

6 Ama nəyələn yəyəta Isə Təm taa ké tiili si:
Hai Isə, yəlv ké we na n̄ təəsəyɪ i təm?

Yəlv wev mpv təkpem tə i ké we na n̄ paasəyəna-i?

7 N yelaa si i sekı isətaa tillaa ke pəcə.
N təv-i teeli na n̄ kusı i nyuyuñ isu wulav.

8 N məηna pə təna təpəi ké i nəəhεe təe.
Pa yəyətəyv mpv si Isə məηna pə tənaγa i nəəhεe təe tə, pə nyuyuñ nté si i kpaya pə təna təpəi ké na i tó yəlv ninj taa, pə ta kaasi pəlv cəcəka. Paan na mpv tə naa kayaña si pə təna pə ta məli yəlv nəəhεe təe.

9 Ama mpi tə naa təyəle si pə lapa Yesu na i sekı isətaa tillaa ke pəcə si i si yələaa təna səm ke Isə pəelee təo. Wahala wei i təyaa na i canj i si tə i təo, nəənəa tə naa pa təv-i teeli na pá kusı i nyuyuñ isu wulav.

10 Kvpam pu məna mpv si Isə wei i lapa pə təna na i təo ké paa mpi pə weε tə i la na Yesu te təkpataa ké i konyəntəyəlenaa taa, na pəcō i ponə pəyalaa payale ke i teeli taa. Pə taya pəlv təo, Yesu yekina na pə yaki pa nyəəŋ.

11 Yesu kpiisiyina yələaa isayatv. Pa təna mpa pa isayatv kpiisa mpv tə, i na-wε pa kpenta Caa kvlv m kέ. Pə təo ké pə fei Yesu kέ feele si i yaa-wε si i newaa

12 ke waatu wei i təo si:

Hai Isə, maa heeli ma newaa ke nyá təm.

Maa yoo yontu na má tala-ŋ samaa təna taa.

13 I təma tətə si:

Maa tə Isə kέ naani.

I tasa yəyətəya tətə si:

Má na piya mpa Isə ha-m təyəlo.

14 Isu mpa i yaa mpv si piya tə pa kē tənuyu na caləm kvlvməm tə, Yesu mayamaya pəsa teitei isu mpə, na i na-wə pá kpənti kvlvm. I lapa mprýgú si i yəki uləxən wei i kin səm toŋ wee tə i llé i toma i yəki təkpataa təo kē inu i lapa mpv na i si ulena

15 i waasi mpa səm səyəntu təo pa pəsa isu yomaa ke pa weesinj təna taa tə.

16 Mpi tə pə taya isətaa tillaa ke i waasəyi. Ama Apələham piya ke i waasəyi isu pa ŋmaav Isə Təm taa tə.

17 Pə təo kē pə wee si i nəyəsəna i newaa təkpataa, na i pəsi pa kətvlv səsə kypən̄ wei i hvləȳ yələaa ke suulu ke səsəm ke i təmle taa kē Isə isəntaa tə, pəc̄ pə hūsi samaa isayatv.

18 Na isu pə mayasuyu inu na i ná konyəŋ tə, pənəntə i pəsəyi na i waasi mpa pa wə mayasuyu taa tə.

3

Yesu kəlvu kə Moisi

1 Ma taapalaa Isə seelaa me mpa Isə yaawa tə, i paasəna Yesu wei Isə tilaa na i kē ta Isə seeu mpi pə təm tə hvləȳ isəntə tə pə kətvlv səsə na i ná.

2 Isə ka ləsəna-i si i la təmle təne, na i nuuna Isə kē teu isu Moisi ka nuuna Isə na i la i təmle ke Isə təyaya təna taa tə.

3 Kutuluğu ŋmalu wenna sam na pə kəli kutuluğu mayamaya. Mpv tətəyə Yesu mwna sam na pə kəli Moisi təcayaçaya.

4 N kaa na kutuluğu ke yem na kv feina kv ŋmalu, na Isə llé i kəna wei i lapa pə təna tə.

5 Ye Moisi ulə, llé i nuuna Isə kē teu ke Isə təyaya təna taa. Inəȳi pa tu təmle si ye Isə i yəyəta nti ulə inu i heeli.

6 Ama Kilisiti wei ílé i ké Pəyalu mayamaya na pa su-i Isə təyaya səsə tə ílé i nüna Isə ké teu tətə. Ye tə təka tā təelvəy na naani na pé tā ciyiti-tu ilə tə ké i təyaya nyéma nté.

Həesvəy əjku pa ha Isə yələa tə kv təm

7 Pə təo ké Feesuyu Nəñjtu mayamaya ka yəyəta mpv si:

Ye i nu Isə nəyə ke saña,

8 i taa tasa əkpanteeləy lapv,
iñu i ka lapv waatu wei i kpəesəna
Isə ké kuyaŋku i mayasa-i si i naa
i waal ké wəlaya tetv taa tə.

Isə yəyətaa si:

9 Mə caanaa caanaa mayasa-m təna,
na pá lá si pa naa ma waalı.

Pəyele pa ná pə təna mpi mpi ma lapa püsü nüle taa tə.

10 Pə təo ké yələa panə pa təm kpa-m pááná na má tə si:

Tam mŕpýó pa liyitiyi pa huvvee taa.

Pa ta tu cəkəna ma yaasi ké paa pəcə.

11 Pááná kpa-m mpv ləna má tuu si:

Pa kaa svv ma həesvəy tete ke paa pəcə.

12 Ma taapala i la laakalı na mə taa nəyəlv i taa kəo na i lá ısayatv ke i lotu taa na i la lanjkpusəy na i ha weesuyu Isə ké siyile.

13 Ama i tasəy i təmaya apalvtv ke paa ifemle nte, haləna mpi pa yaa si saña ke Isə Təm taa tə pé su tənaya. Nəyəlv i taa yele na ısayatv puyusi-i na i lá lanjkpusəy.

14 Pə wə mpv si ye tə təka ta kancaalaaya naani wei tu wəna təyə teu haləna pə tənaya, tā na Kilisiti tu pəsi taapallə.

15 Nti pa ηmaa Isə Təm taa təyəle sı:
 Ye í nu Isə nəyə ke saña,
 í taa tasa ηkpanteełəj lapv,
 isu í ka lapv waatu wei í kpreesəna Isə tə.

16 Mpa pa taa nuna Isə nəyə na pá kólí na pá
 kpreesəna-i? Mpa pa təna Moisi ləsa Icipiti taa təyə
 mæe.

17 Na mpa pa təm kpana Isə ké pááná ke pusi nule
 taa? Mpa pa lapa isayatv na pá sí wvlaya tetv taa təyə.

18 Mpaya Isə ka tuunaa sı pa kaa svv i heesuyu tete ke
 paa pəcə? Mpa paa kpreesəna-i təyə.

19 Tə nawa mpv sı pa ta te Isə na pa taa təyə pa ta svv.

4

1 Isə temə-tvuyu heeluyu təkpataa sı tə pəsəyi na té
 svv timpi tá na-i tu caya na té heesi tə. Mpv tə té la
 laakali na pé taa koo na mə taa nəyəlv í wvna heesuyu
 ηkv ku taa ké svv.

2 Pə taya puv tə, tə nu Laapaalı Kvpən iñəyi teitei
 ké isu wvlaya tetv taa nyéma mpe. Pa nu təm ntı tə tə
 ta waasi-weyə puv. Mpi tə, pa nıw-tı tə pa ta mv-tı na
 pá té Isə na pa taa.

3 Ta mpa tə temna Isə ké tá taa tə tu svv heesuyu ηkv
 ku taa. Heesuyu ηkv ku təm ke Isə yəyətaa sı:
 Pááná kpa-m na má tuu sı,
 pa kaa svv ma heesuyu tete ke paa pəcə.

İ yəyəta mpv, pəyele i təmlə temə tem ke hatuu waatu
 wei i lapa antulinya tə.

4 Pa yəyəta kuyaku naatosompəyəlaya nyəŋku təm ke
 Isə Təm taa ké tiili sı: Isə yela i təmlə təna na í heesi
 kuyaku naatosompəyəlaya nyəŋku wule.

5 Na pá tasa tiiliyi yəyətuyu sı: Pa kaa svv ma heesuyu
 tete ke paa pəcə.

6 Mpə pa caala Laapaalı Kupanj inəyı nıu tə pa ta svv həesuyu ηku kү taa, mpi tə pa ta te Isə na pa taa. Pə na pə mpv tə pə wə pəsuyu sı lələa í svv.

7 Pə təo ké Isə tasa kuyaku kufaluyu ke svv na í yaa-kү sı Sanja. Tə mayamaya tə təm ke pusi kəma na sí siki səsəm ləna Isə yele na Tafiliti yəyəti təm ntı tə təma nıu tə sı:

Ye í nıu Isə nəyə ke sanja,
í taa tasa ηkpanteeeləŋ lapv.

8 Ye Yosuwée ka svsa yələa mpeyə həesuyu ηku kү taa, Isə taa tasa kuyaku ləŋku təm ke yəyətuyu.

9 Ama həesuyu nakulı kү wəe na pa hula-kuyu Isə yələa, na kү nəyəsəna Isə kuyaku naatosompəyəlaya wule nyəŋku.

10 Pə wəe ké sı ye wei i svv Isə həesuyu tete nté tə taa pəntu ká yele i təma na í həesi isu Isə mayamaya yepu ilé i nyəna na í həesi tə.

11 Pə təo ké tu la kookali na tə svv həesuyu ηku kү taa. Tə taa yele na tá taa nəyəlv kən na í la kpeesulv isu lələa lapv wulaya tetv taa tə na í lan həesuyu ηku kү taa svvv.

12 Isə Təm wəna toma na tə laki təmle. Tə kəla layate nte tə setəyi taa na waalı təyə ləŋ. Isə Təm ntı tə svvki na halı tə takı timpi ləsaya na ləmayasəle pə nyəm suliyi tə. Tə fakı atama na məyəlv taa pəeləm, na tə fayasəyi ntı yəlv nyülləyi na ntı i huvkü i lotu taa tə.

13 Kυŋmaŋmam nəpəlì pə fei mpi Isə u naakı tə. Isə ilé i naa pə tənaya təyau, pəlv tə ŋmeli-i. I kiŋ ke tə təna tu polo na tə kəesı ta kvlapvtu təna.

Yesu ké kətələa səsaa səsə

14 Ye mpv tə təki tá Isə səeu ηku kү təm tə huləyi isəntə təyə teu. Mpi tə, tə wəna kətələa səsaa taa səsə

wei ı təma na í tala Isə cələ mayamaya tə, inəyəle Isə Pəyalu Yesu.

15 Ta kətvlə səsə inı ı kék wei ı pəsəyı na í cəkəna ta icantu tete tə. Pə mayasa ı mayamaya ke pə təna pə taa ısu tə, ı ta la ısayatv ke paa pəcə.

16 Ye mpv tə kpətəna Isə pəelee kumte na naani, tu hiki suulu na pəelee na pə waasi-tvən waatu wei pə nəyəsənəa tə.

5

1 Pə ləsunyə yələaa həku ke kətvlə səsə na pə su tə, pə su-ı məpəyə si í la Isə təmle na pə waasi samaa. İ pukina kuhaham na í laki kətaya ke yələaa ısayatv təo.

2 Kətvlə səsə ná takaa na í ná ısəna icantu wəe tə, ilə ı pəsəyı na í hələ suulu ke pəcəyə ıse kəkpəetee nyəma na mpa pa pəntəyı kəpəntv tə.

3 Na ısu kətvlə səsə mayamaya wəna icantu tə ı laki kətası ke ı mayamaya ı təo na samaa təo tətə.

4 Pə fei si nəyəlu ká tu ı təyi teeli na í susu ı təyi kətvlə səsəontv taa. Isə kpaana kətvlə səsə, na mpv inı pə mayamaya ke pə lapa Aləŋ kinj.

5 Mpv inəyi na Kilisiti, ı ta tu ı təyi teeli na í kpa ı təyi kətvlə səsə. Ama Isə mayamaya təmna-ı təkelekele si:

Nyayalə ma Pəyaya, saňa ke ma pəsa nyá Caa.

6 İ təma tiili tətəyə Isə Təm taa si:

N ka pəsi kətvlə ke tam təo ısu Mələcisetee ki.

7 Saa wei Yesu ka we ate cəne tə ı sələmaya Isə wei ı pəsəyı na í ləsi-ı səm taa təyə, na í wiikinə-ı na kapusi səsəənsi na ıselvəm. Ulenə Isə mu ı sələmuŋə ke ı seekaya Isə tə pə təo.

8 Paa na ı ka kék Isə Pəyaya tə, konyəntəyəlenəa taa kék ı nyəmə niunav təm.

9 Pa kōma na pá temi-i lapu na í te tēkpataa, ilena í pəsi wei i kinj mpa pa təna pa nukəna-i to pə yakəna pa nyəəŋ ke tam təo təo.

10 Ilena Isə to si ini i kenə kətvlv səsə i sən Mələcisetəekı.

Isə seelaa mpa pa tayanəyi kpisuyu to pa tom

11 Tə wəna kuyəyətətu ke səsəm ke təm təne tə təo, na pə we kate si tə kilisi-meyə pə təna təceicei ké u cəkəyəna ləŋ tə pə təo.

12 Hatuu tə pə nyəəsəna i sən i səntə mə seyəsəyəna lelaa, ilena mu məli na í pəsi i sən mpa paa húlí Isə Təm i sən kpələməlaa tə. Pə tala mə mvtv təyəv, ilena í məli na í nyəəki kafa ke tam.

13 Wei i paasəyəna kafa nyəəv tə i ké ahvlum ké. I ta nyi si pəne pə tewa, aai pəne pə ta te.

14 Ama səsəa mpa tam lapu təo pa nyəmá tampam na i səyam pə fayav tə mvtv ke pele pa təki.

6

1 Pə təo tə tə lu Kilisiti təm nti pa caaləyəna seyəsəv yu tə tə taa na tə səv mpa pa pu pə taa tə pa nyəntu taa. Tə taa tayanı kite təe nyəntu taa ké məlvəyə, i sən kpəi təma yelu yu na taa temnaa ke Isə,

2 na ləm səvnaa na niŋ tənəyə pə təmnaa, na sətaa feesuyu na tam huvvle pə təmnaa.

3 Tə pukina pə i səntaa ké tam. Mpə pə mayamaya ke tu la ye Isə í tisaa.

4 Na mpa pele pa tayanəyi i səyav taa ké hotuyu tə pele pa təm ká təna weyelə ilə? Təv, Isə təma pa i sə kuluyu na pá təŋ i sətaa kuyəv lelenj na pá hiki pa paa nyəm ke Isə Feesuyu Nənəntu kinj.

5 Pele pə waalı pa nawa si Isə Təm we teu na pa cəkəna i səna antulinyə wei i kəŋ tə i toma wee tə.

6 Pə tənaya mpu pə waalı ké pa luwa na pá tayani ısayatu taa ké hotuyu. Yəlaa ısu mpu pə taka pə fei pəsuyu sı pá hívli-wəs sı pá tayani tənte kufate kə layasuyu. Pə taya pulu təo, Isə Pəyaya ke pa lələyı kam ke səm tesika təo na pá tuyı-kəyə feele ke samaa taa.

7 Ye pa hala haləm na tev nukı pə taa ké tam na pə ta laj nikaya, na kvtəyən la pə taa ké teu na pə waasi hallaa, ilə haləm mپi Isə koola-wəyı kufantu ké.

8 Ama ye səwa ke yem na kpai nyutu tike lakəna pə taa, haləm mپi pə pəsa yem kele, na Isə naa kpali-wi na pá təesəna-wəyı kəkə səpu.

9 Ma taapalaan me, paa tə yəyətəyı mpu tə tə tema tā taa təkpataa sı í tá tooli, i we Waasuyu mpaav taa ké.

10 Isə tā ké wei i təyəyı tampana tə, na i kaa səo mə tema təo. Pəyele i kaa səo isəna í paasaa na í səəli-i na í waasi mə Isə səelaa lelaa, na í tu təyəna-wəyə waasuyu tə.

11 Ta luuŋ wəe sı paa mə taa wei í tasa ıselə seesuyu ke mpu haləna pə tənaya, pəcə pə lá teitei ısu í təeluyu tə.

12 Tā luuŋ fei sı í loosi nəəhəe. Ama tə caa ké sı í təyə mpa pa təyə Isə na pa taa na pá wəna suulu na paa hiki mپi Isə ka təma sı i ká ha tə pa akpaa.

Isə təma sı i laki mپi tə i laki-wəyı

13 Waatv wei Isə heelaya Apəlaham sı i ká ləpi-i pəne na pəne tə, na tuunav ké. Na ısu nəyəlv fei wei i kəla-i na í ká tuuna ilə tə ləna í tuuna i ti,

14 na í tə sı: Ma heeliyi-ŋ təkpataa sı maa la-ŋ kufantu, na maa la na n̄ hiki piya ke səsəm.

15 Məpəyú Apəlaham cəyana suulu, haləna í kəo na í hiki mپi Isə ka təma sı i ká ləpi-i mpu tə.

16 Ye yələaa í caa tuunav, wei ı kəla-wə tə ı həte ke pa yaakı na pá tuuna. Tuunav ké pəlv mpi pə loliyi yələaa ke waatv wei pa laki ntəŋkpeesaya təyə.

17 Isə ilé ı caakaya ké sı mpa ı təma sı ı ká la kūpantvnaa mpe tə, pá nyı təkelekele sı í yəyəta nti, ı yəyətaa ké tə kaa layası. Pə təo ké ı yəyətaa na ı tuu.

18 Təm naale inə ı fei layasuyu, na pə fei pəsuyu sı Isə í looli-tı. Pə təo mayamaya ke pə səəsa ta mpa tə hika təyimelle ke ı kiŋ təyə apalutv, sı tə təki təeluyu ḥku kv təm pa kəesa-tv təyə teu təkenkej.

19 Təeluyu ḥku kv wee ké isu ta ləsasi kaŋkanuyu kvtəluyu ḥku tə wəna naani na kv kiiwa tə. Tə nyəmá sı ta mayamaya tə pəsəyi na té suv na té polo na té lu isətaa Isə təseelə taa puyuyu kükakayav waalı haləna té tala pə taa naŋ taa.

20 Tənaya Yesu təe-tuyu nəyə, na í pəsı kətvlv səəsa isu Mələciseteekı ke tam təo.

7

Kətvlv na wulav Mələciseteekı

1 Mələciseteekı inı ka ké Salem wulav, na ı ké isətaa Isə Səəsa kətvlv. Mələciseteekı inı i Sərjna Apəlaham ke waatv wei ilé ı tema awulaa ke kəlvuy ke yoou taa na í mələyi kpente tə, na í kooli-ı kūpantu.

2 Tənaya Apəlaham tala pə təna mpi ı ka wəna təyə təm naanuwa na í kpaya həyəluyu küləmvuyu na í ha-i. Mələciseteekı həte nyuyu nté sı tampana tv. Pəle pə waalı ı ké Salem wulav, na pəle pə nyuyu nté sı həesuyu tv.

3 Nəyəlv ta nyı Mələciseteekı caa, pa ta nyı ı too. Nəyəlv ta nyı sı akele lələna na pə lələ na pə tala-i. Pa ta yəyətvi lələvuyu təm ke tiili, yaa ı səm təm. İ nəyəsəna Isə Pəyayə, na ı ké kətvlv ke tam təo ké.

4 I paasi na í ná apalv ini i səsəontu yee. Halı ta caanaa caanaa caa səsə Apəlaham ná faya pə təna mpi i hika yoou taa təyə təm naanuwa na í kraya həyəlvəy kvlvmyu na í ha-i.

5 Lefii nyéma mpa pa kék kətəlaa tə kvsəsütu hawęyę mpaas kék si pár pəsəyı Isęyeli nyéma si pár cələyı-węyę pa kuhikim təna həyələy naanuwa taa kvlvmyu. Pəyele paa kék yələaa kvlvmaa kék, na pa təna pa kék Apəlaham piya.

6 Mələciseteeeki na taa kék Lefii tv, paa na mpu i mu mpsi Apəlaham wəna tə pə həyələy naanuwa taa kvlvmyu. Pəle pə paasi i koola koolee kypana kék wei i hika kypantu nti Isə təma si i ká la tə.

7 Na ısəna pə wee tə, səsə kooliyina səkpelu kék kypantu.

8 Ama kətəlaa kiŋ ilę, mpa pa mψi mpsi yələaa wəna tə pə həyələy naanuwa taa kvlvmyu tə, pa kék yələaa mpa saňa pa wee cele pa fei təyə. Ama ye Mələciseteeeki kiŋ ilę wei i we tam ısu pa ńmaau Isə Təm taa tə ilę i mψna həyələy naanuwa taa kvlvmyu ńkv.

9 Ye pə lapa mpu tə pəsəyı na té tə si waatu wei Apəlaham faya i wənau taa kék təm naanuwa na í ha mpu tə, Lefii mayamaya nyá felaa kék. Pəyele Lefii nyéma mpeyę pa tayənəyı faya naanuwa ini i wontu cəlvęy.

10 Pə taya pvlv təə, waatu ini paa pa ta lələta Lefii tə i ka we i cəsə Apəlaham taa kék saa wei Mələciseteeeki sərjaya-i təyə.

11 Lefii nyéma kətvyu luna kvsəsütu nti pa tv Isęyeli nyéma si pár təy tə tə kiŋ. Pə na pə mpu tə Lefii nyéma kətəlaa mpe pa ta la təmle nte tə tewa

təkpataa tə. Təfə pə taa yele Aləŋ loonja taa na pə tasa kətəlvu kufalu siu iſu Mələciseteeki.

¹² Mpi tə, pə wəe ké sī ye kətəlaa ī layasaa, kusəsitu náá layası tətə.

¹³ Təv, Tacaa wei i təm pa yəyətəyī isəntə tə i kē kpekəle lente tu kē. Na pa kpekəle taa tu nəyəlvu taa lata kətəlvu səsə təmle ke kətaya təlate taa.

¹⁴ Tə nyəmá teu təkpataa sī i kē Yuta kpekəle tu. Moisi yəyətaya kətəlaa təm tə i ta yaa kpekəle nté tə həte.

Kətəlvu wei i nəyəsəna Mələciseteeki tə

¹⁵ Mpi pə təesəyī-tvuy pə tampana kilisuyu təyəlvə sī: Kətəlvu nəyəlvu ná luwa na ī nəyəsəna Mələciseteeki.

¹⁶ Pə taya yəlaa kükəesətəv ke pə təyaa na pə kpa-i kətəlvu. Ama weesuyu ḥku ku fei wakəlvuyu tə ku ton taa kē pə kpana-i kətəlvu.

¹⁷ Pa ḥmaa mŕpýgv Isə Təm taa sī:
N ka pəsī kətəlvu ke tam təo iſu Mələciseteeki.

¹⁸ Nti pa siu ləŋ na pā təyəyī-ti tə təle tə taa feina toma, na tu waasəyī pəlv, iləna pā kú təle.

¹⁹ Moisi kusəsitu ná taa la nəyəlvu na ī té təkpataa, tə ná mpv. Ama pə kəna-tvuy təelvuy kufalvuy kūpamparjku ḥku ku yeki na tə kpətəna Isə tə.

²⁰ Mpi pə təo nəənəa nyəyī inə i kəlaa tə, pa kpa-i kətəlvu na Isə tuunav kē. Ama pa kpa ləlaa ke kətəlaa ke yem kē.

²¹ Pa kpa Yesu kē kətəlvu na tuunav, halı Isə yəyəti təfoo sī:

Tacaa yəyətaa na ī tuu sī,
n ká pəsī kətəlvu səsə ke tam təo.
I kaa tuli tapəy ke nti i yəyəta mpv tə taa.

22 Pə təo mayamaya ke Yesu ná kəna-tvəy nəyə
pəelvəy kvpampam mpi paa pu kpa na pə tii pə kaa
saalı tə.

23 Pə kaasa lenti tətə sì kətəlaa kpa nyéma mpe
paa we payale, pə taya pvlv təo, lelaa səkaya kē na
lelaa leetəy i pa lvnna taa.

24 Ama Yesu ilé i wəna i weesuyu ke tam na í təki i
kətəlvətu ke tam, na nəyəlv kaa leetü i lonte.

25 Pə təo kē paa pəlee i pəsəy i na í waasi pa təna
mpa pa kpətəyəna Isə kē inı i təo tə. Pə taya pvlv təo, i
wəna weesuyu ke tam kē, na í sələməyəna-weyə Isə.

26 Yesu kē pə tu mwna mpv sì pá kpa-tvəy kətəlv
səsə. Pə taya pvlv təo, i we tənaŋŋ, i feina taalı nəyəlv.
Pəcə isayatv fei i kinj tə se. Pa faya í na asayaa na halı
pá kpaasi-i na í təe isətənvəy təo.

27 Pə fei sì i ká lakı kətası ke tam kē inı i mayamaya
i isayatv təo, na pə kaası na í lá samaa isayatv təo, isii
kətəlaa səsaa lelaa lakvəy tə. Ama waatu wei i ha i
tì na í sì tə pə we isii i lapa kətaya ke təm kvlvəm ke
kpakpaa ke tam təo kē.

28 Mpa Moisi kvsəsütv kpaaki kətəlaa tə pa teu ta
tuli. Ama Isə ná kəma na í nyəsi kvsəsütv nəyə taa,
na í yəyətəna tuunav na i Pəyaya pəsi kətəlv səsə, na
i teu tula kpakpaa ke tam təo.

8

Yesu kele ta kətəlv səsə

1 Təm ntí tə tənna yəyətaya ke mpv tə tə kite nté sì,
tə wəna kətəlv səsə ke mpv wei i kpawa na í caya Isə
kawulaya tv kumte kəŋkəŋ taa kē isətaa tə.

2 I lakı kətəlv səsə kvləpəle ke kətaya təlate cokəle
nté yəlv tə siki, ama Tacaa mayamaya sikina-te tə tə
taa.

3 Pa kpaan kətəlvu səsa tə sī i pona Isə kē kuhaham na ilə kətası kē. Pə təo kē pə wəe sī tā kətəlvu səsa i wəeena mpi i ká polo na i lapi-i kətaya tə.

4 Ye ate cəneye Yesu ka wəe i taa tu lapa kətəlvu. Mpi tə kətəlaa ka wəe na pá təjna Isə kē kuhaham ponav ısu pa keesa kusəsitu taa tə.

5 Mpi mpi kətəlaa mpe pa laki mpu tə, pa keesəna mpi pə wə ısətaa təyə na pá laki. Ilə pə nəyəsəle kē pə taya pə mayamaya. Pə lapa kvlum na nti tu tem Moisi kiŋ ke lapa tə. Saa wei i lapa səelu sī i sikiyi cokèle tə Isə heela-i sī i siki-teyə teitei ısu paa keesa-i puyu təo tə, i taa coti.

6 Ama təmle nte pa tu Yesu tə tə kəla mpe pa nyəna təcayaçaya. Pə taya pvlv təo, inı i tələsəna-tvəy nəyə peelvəy kūpampam mpi pə luna kūpantu kükələtu nti Isə ka təma sī i ká la tə tə kiŋ tə.

7 Ye kancaalaya nəyə peelvəy ka tewa təkpataa pa taa tasa nəyə kūfalaya ke peelvəy tətəyə kūpənaya lonte.

8 Ama Isə yələa lapa taalı na Isə kaləyəna-wə sī:
Pə kəma na pə kəo maa yele na má na Isəyəli
nyéma té tasa nəəsi kufasi peelvəy,
na pə krepenna Yuta kpekəle nyéma tətə.
Tacaan má ma yəyətəna mpu.

9 Nəyə ɳka ma na-wə tu peeli tə ka kaa wəe
ısu má na pa caanaa caanaa tu peelvəy ɳkaya
waatu wei ma həma-wə na má ləsī Icipiti taa tə.
Pa ta təki nəyə ɳka má na-wə tu peela mpu tə.
Mpu pə lapəna na máá lə pa təm ke luyu.
Tacaan má ma yəyətəna mpu.

10 Nn, Tacaan má ma yəyəta mpu sī:
Nəyə ɳka kuyeeŋ inı i waalı maa yele na má na
Isəyəli nyéma té peeli təyəle sī:

Maa kpaya ma kusəsütu na má tu hatuu pa ləmayasəe taa.

Maa ɳmaa-təyɪ pa lotu taa.

Maa pəsi pa ȶə na mpe paa pəsi ma yəlāa.

11 Saa inı nəyəlv kaa nəki i təyəntəle ke səyəsuyu.

Nəyəlv kaa tə i taapalu si:

Nyi Tacaa.

Pə taya pəlv təə,
pa təna paa nyi-m.

Pə kpaya pəyaya na pə polo səsə tə.

12 Maa hüsü pa kүpəntəy.

Ma kaa təəsi pa isayatv təə ké paa pəcə.

13 Ille timpi ȶə yəyətəyɪ nəyə kүfalaşa pəeluyu təm tə pə wəe si kancaalaya nyəŋka pənaa ké. Na pəlv í pənaa na pə cəyətəyɪ, pə caa təm ké.

9

Ate cəne ȶə seev na isətaa ȶə seev

1 Kancaalaya nəyə ɳka paa pəelaa tə kəle kaa wəna nti pa suwa na pa təyəyɪ na pá səekı ȶə təyə, na tə ȶə təsəsəle ka wə ate cəne.

2 Paa sika cokəle ké, na nté tə kəna pə təə pə təə nyəntə, na pa yaa-te si kate taa. Na tənaya pa sūkaya fətəla na taapələ na potopotona mpa pa ha ȶə tə.

3 Pəvəy kükakaya naale nyəŋku waalı kəna cokəle nte pa yaa si kate taa kate tə.

4 Na tənaya wula cofolo ka wəe na pá wəki tulaalvnaa ke i taa, na ȶə nəyə pəeluyu atakaa na pá waasa i tənaya wula təpari. Atakaa inı i taa ka wə wula nyənaya na ka taa na mana, na Aləŋ kpátýyú ɳku kii təwa hetv tə na pəe kpaatanaa mpa pa təə pa ɳmaa nəyə pəeluyu təm tə.

5 Atakaa inu i təo ka we teeli nyéma napəlī mpa pa hóléyí sì Isə we təna tə, na pa kej lopa timpi pa lakaya kətaya ke yəlala isayatu hūsuyu təo tə. Pə taya sì cənəyę tu yasi-meyę pə kantəlası təna təceicεi.

6 Mpóygú pə təna pu wəe, paa mpiyi pə lonte taa, na kətəlaa ná svukaya tam kέ pə təo pə təo cokəle taa na pá laki pa təmle.

7 Ama hatuu pə taa nyənte taa ilə kətvlı səsə tike svukayana təna, na pənaya taa təm kvlum təkonj kέ i svukaya. Caləm ke i pukayana tənaya fəenuyu ke Isə kέ i mayamaya i kwpəntəŋ na kwpəntəŋ wei ilə samaa ná pənta kwpəntu tə i təo tətə.

8 Feesuyu Nañjtu hóléyí təna sì pə təo pə təo cokəle waatü təna taa, mpaav fei sì yulv i tala timpi pa yaa sì kate taa kate taa tə.

9 Mpü inu pə hóléyí isəna tə we kayana isəntə tə. Pə nyuyu nté sì isu pa kpakuyu kvhaham na pa kpakuyu wontu na pá laki Isə kέ kətası tə, mpü inu pu pəsəyı na pə tayańi teu təkpataa kέ wei i laki mpü tə i lotu taa.

10 Kvtəyəv na kuyonyəom na nyuyu təo asilima kəeluyu təm tike ke pə paasənaa. Pə kέ yulv tənuyu nyəm mpi pa suwa sì pa tənəyı, haləna kuyańku Isə ká tayańi pə tənaya kufam tə.

11 Ama Kilisiti ná lapa kwpantunaa mpa pa temə kəntə tə pa kətvlı səsə. Na cokəle nte tə taa i laki təmle tə tə kəlaa, na tə tewa təkpataa. Pə taya yəlala sikina-ke, na tə ta tu kev antulinya wei pa lapa kulaþu ke isəntə tə i nyənte.

12 Kilisiti svvv təm kvlum ke i kpakpaa svvv ke kate taa kate taa tə pə taya acəonaan na nawee caləm ke i lapəna kətaya. Ama i mayamaya i caləm kέ, iləna pə kəna-tuyu tə nyəoŋ yapu ke tam təo.

13 Ye acoona na latəcenaa pə caləm na naanj alv nyəŋ wei pa nyayasa i təna na pá ɳmusəyi i təluma ke yəlalə asilima nyəma təo tə ta kpisi pa asilima ke kpiisuyu,

14 kacanjfana Kilisiti caləm na? Feesuyu tam nyəŋku tonj taa ké i lapəna i təyı Isə ké kətaya ɳka ka tewa təkpataa tə. I caləm ká ləsi ta lotu taa ké kpai təmanaa ləmayasəe na té pəsi na té la Isə weesuyu tu təmle.

15 Pə təo ké Kilisiti ke wei i teləsəyi nəyə pəeluyu kufam ke lelaa tə sı mpa Isə yaawa tə pá hiki kypantu tam nyəntu nti Isə ka təma sı i ká ha na pə wəe isu pa kpancoou tə. Pa pəsəyi na pá hiki-ti. Pə taya pəlv təo, səm lapa pə taa, na səm mpı pə yekina na mpa paa wə nəyə pəeluyu kypəm taa na pá pəntəyi tə, pá lu kypəntəy ini i taa.

16 Ye yəlv cayaa na í təyanı isəna i caa pá lana i wənau ke i səm waalı tə na pá tu takəlaya taa na pá su, isu i səpa na pəc̄.

17 Ye i wəna i isə, takəlaya isu mpv kaa la təmle. Ama ye i kəma na í sı ke paa lana-kəyə təmle.

18 Pə təo ké pa tula kancaalaya nəyə pəeluyu təo na caləm.

19 Kancaalaya ilə Moisi kpaya Isə kusəsintu taa heeliyi mpi pə təna təyə na í kəesi samaa təna. Iləna í kpaya hisəpv kpátýyú na heen həntu kusəemtu na í lii nawee caləm na ləm pə taa, na í kpəntəna Isə Təm takəlaya na yəlalə pa təo na í ɳmusi.

20 Na í tə sı: Pəne ini pə kəna caləm mpi pə ləki na nəyə ɳka Isə pəelaa na í tə sı í təki təkeñken tə ká la tampana.

21 Iləna Moisi tasa caləm ke kpaya na í ɳmusi cokəle təo na Isə seeu wontu təna təo.

22 Na 1sii pa kessa kusəsutu taa tə, caləm mpi, pə wə 1sii pə tənaya pə tayanaa, na ye caləm i ta ti, pa kaa husi nəyəlv i 1sayatv ke paa pəcə.

Kilisiti kətaya husvən ke 1sayatv

23 Na 1sii pa tayana mpi pə wə 1sətaa tə pə nəyəsəle ke mpv tə, pə wəs sı pā la 1sətaa nyəm mayamaya ke kətası kupaŋsi nsi sı kəla məpýyó teu tə.

24 Pə taya puv təə, kate tete nte tə taa Kilisiti svvwa tə tə ta ke nte yələa lapa na tə nəyəsəna 1sətaa nyəntə ke kvnəyəsu tə. Ama 1sətaa mayamaya ke i kpawa sı i puki i səŋ 1sə 1sentaa na i wiiki ta kvnýəŋ.

25 Paa pənaya ŋka Yuta nyéma kətvlv səsə pukina wontu caləm ke kate tete kέ. Ama Kilisiti ilé i ta svv sı i laki i təyí kətaya na i leləyi.

26 Ye pü wə mpv i ka təyə kvnýəŋ ke təm payale ke hatuu antulinya lapv waatv. Ama i kəma ńayanaa təm kvlv ke i kpakpaa kənte ke tənaya kuyeeŋ inə i taa sı i la i təyí kətaya na i kú 1sayatv tənaŋnaŋ.

27 Pə temə svv sı paa yvlu wei i ká sı təm kvlv kέ, na pəle pə waalı 1lenə 1sə hvvna-i təm.

28 Mpv inı tətəyə pa lapa Kilisiti ke kətaya ke təm kvlv sı pə ləs i yələa samaa 1sayatv. I ká tasa məlvən, ilə pə taya 1sayatv təm təə kέ i ká kəə pəle. Ama mpa pa taŋa-i tə pa nyəəŋ yapv kέ.

10

1 Kusəsutu ntı paa tuwa Yuta nyéma tə tə ta hvli kūpantvnaa mpa paa kəə cele tə pa mayamaya ke teitei. Ama pə nəyəsəle ke pə hvlaa. Pə təə kέ kusəsutu ntı tə ta pəs i na tə lá na mpa pa kpətəyəna 1sə tə pá te təkpataa, na kətası kvlvması nsi pa laki paa pənaya ŋkaya tam tə.

2 Ye pü kpiisa mpa pa seekaya Isə ké mpv pə taka tə pa isayatu təkpataa ke təm kolvum təo, pəle pa taa tasəyi pa isayatu təm təəsuyu, pəcə pa taa nəki kətası nasələyi ləpə tətə.

3 Mpi təyəle sì pa ləkuyu kətası nsəyi paa pənaya nka tə pə təəsəyi yəlaa ke pa isayatu təo ké.

4 Pə taya pəlv təo, latəcenaa na acəənnaa pa caləm kaa pəsi na pə ləsi isayatu ke paa pəcə.

5 Pə təo ké waatu wei Kilisiti kəñaya antulinya taa tə i təma Isə sì:

Nn caa kətası pəyele nn caa kuhaham.

Ama n əma-m tənuyu.

6 Kətası nsi kəkə lusa sì təna tə sì ta ke-η pəlv.

Na isayatu hiusuyu kətası we-η yem tətə.

7 Tənaya ma təma sì:

Hai Isə, mayalə.

Ma kəñ sì má la nyá luju nyəntu isu pa keesa ma təm ke Isə kusəsütu takəlaya taa tə.

8 I caala yəyətuyu ke sì: Nn caa kətası na kuhaham na kətası nsi kəkə nyaya sì təna tə na isayatu hiusuyu kətası. Pə tənaya mpv pə ta ke-η pəlv. Pəyele pə we kusəsütu taa sì pá la kətası nsəyi mpv.

9 I təma mərýyú yəyətuyu təyə i təma sì: Hai Isə, mayalə. Ma kəñ sì má la nyá luju nyəntu. Mərýyú pə lapa na Isə kú kətası nsi pa lakaşa tə, iləna Kilisiti kətası ləpu náá mu kypəm lontə.

10 Yesu Kilisiti lapa Isə luju nyəntu na í lá i təyə kətaya na pə kpiisi ta isayatu ke tam təo.

11 Paa kətvlə wei i səjuyu isə na í laki kətası ke paa ifemle nte tə, kolvmasi nsəyi i laki tam. Pəyele sì kaa pəsi na sì husi isayatu ke paa pəcə.

12 Ama Kilisiti ilé i lapa isayatu hiusuyu kətaya ke təm kvlum təkoŋ, na kətaya ɳke ka laki təmle ke tam. Kilisiti temə mpv ilena í kpa na í caya Isə kəŋkəŋ taa.

13 Kayana tənaya i wee na í caya na í tanjaa si Isə í kona i kolontunaa na í loosi nəəħeε ke pa təo.

14 Təm kvlum təkoŋ kék i ha i ti si pa təna mpa pa isayatu kpiisaa tə pá té təkpataa.

15 Na Feesuyu Naŋjtu hvləyɪ-tvuy pə tampana. Pə təo kék i caala yəyətuyu si:

16 Nn, Tacaa yəyəta mpv si,
nəyə ɳka kuyeeŋ inu i waali maa yele na
má na-wə té pəsəli təyəle si,
maa kraya ma kvsəsutu na má tu pa lotunaa taa.
Maa ɳmaa-təyɪ pa ləmayasəe taa.

17 Ilena í tasa si: Ma kaa tasa təəsuyu ke pa isayatu na
pa kvpəntəy təo kék paa pəcə.

18 Ye pa temə yvlu isayatu ke hiusuyu u nəkəyɪ na í tasa
kətaya ke lapu si pə hiusi i isayatu tətə.

Isə kpətənav

19 Təv, ma taapalaa, isu Yesu weesuyu luv tə pə təo
tə pəsəyɪ na té svu kate taa kate taa təkaa.

20 Pənente i tvla-tvuy weesuyu mpaav kvfaluyu, ku
luna puyu kvakakaya na waali. Puyu ɳku ku kena
isu i tənuyu mayamaya.

21 Tə wəna kətvu səsə wei pa sūwa si í nyənəyɪ Isə
təyaya təo tə.

22 Ye mpv ilé té kpətəna Isə na lotu kvlumtu na
naani kvpampaq na tənəy wei pa səwa lvu kvpam
tə. Tə taa nu isayatiya tanj ke ta lotu taa.

23 Tə təki tá təeluyu ɳku ku təm tə hvləyɪ isəntə təyə
teu. Pə taya pvlv təo, tə pəsəyɪ na té cayana naani si
mpi mpi Isə ka təma si i ká la-tu tə i ká la-wi.

24 Té nyənəyí ta təma təo na té lá na tə səəsí təmaya səəolvu na té kusí ta konyuləŋ ke kuyantu ləpə təo.

25 Té taa yele timpi pə kék sú tá təna té koti təyə pote isu ləlāa ná kisuyu pote tə. Ama té teŋ təmaya tam na pə tu kələna waatv iñe wei i taa tə loosiyi Tacaa kuyaku na kú kəj tə.

26 Pə taya pəlv, ye tə təŋna isayatu ləpə təfaa pəyele tə təma tampana nyəm, pə ta kaasi isayatu hūsuyu kətaya nakəli tətə.

27 Ama té cayana tapahoii sí Isə huvle ná tanja-tvuyu cele.

28 Pa suwa sí ye nəyəlu pənta Moisi kusəsiltu na yəlāa naale yaa tooso na-i na pa isəpee na pá tisi sí yee mprýyú, pá ku-i, pá taa nyəni pətəətəle.

29 Təv ye pə we mpu ilə isənaya paa lana wei i fela Isə pəyaya ke i nəəħee təe na í nyəni nəyə pəeluyu caləm mpi pə tayana-i təyə yem na í ku Feesuyu Nañjtu nyuyu tə? I nyi teu sú saləka kaa wəe kəesuyu.

30 Tə nyəmá wei i yəyətaa sí: Mää leetəna paa wei kék i isayatu na mää fələna paa wei kék mpi i lapa tə. Na kvlum iñi i tasəna yəyətu yoo sí: Tacaa ká huvna i yəlāa ke təm.

31 Sí ní tuti nyá təyí Isə weesuyu tu niñ taa tə pə we səyəntu ke səsəm yoo.

32 I təəsi isəna pə təma-meyə ləpə ke waatv wei Isə lapa na mə isəntəo ce tə. Pi suṣuyu-meyə konyəntəyəle səsəle taa kék kpakpaa na í səñ təca ke wahala iñi i taa tə.

33 Kvlumaa meyə pa təŋna tuvv na pá laki mpi pə fei teu təyə samaa taa. Pəyele kvlumaa me mə səəlu ná püna sí í te mpa pa təŋna wahala tvuyu isu me tə.

34 I tá cəəli mə ti na saləkatvnaa konyəŋ təyən. Waatv wei pa leekaya mə wenav tə í tá kēe nyuyu

mayamaya. Pə taya pvlv təo, i ka nyəmá teu si í wena wənəw mpi pə kəla m̄puyú teu na pə taŋəyí tam tə.

35 Ye mpu ile mə naani í taa si. Mpi tə i təə kék pa
sii-meyę kasəyaya səsçya.

36 Ye i feina suulu í kaa pəsi na í la lso luyu nyəntu na ilé i ha-meyə mpi i ka təma si i ká ha-me to.

³⁷ Pə mayamaya kē pa ɳmaa Isə Təm taa sι:
Pə kaasa pəcə mayamaya kē sι
wei ɻ kaya ɻ koo tə ɻ koo.

I kaa taanı se.

³⁸ Na wei ma yaa ma yulvpaŋ tɔ i ká te-m na i taa kέ
ilena i tvi-ti.

Ama ye i tula tapəŋ ma kaa lapi-i luŋu tətə.

³⁹Tá ta kέ mpa pa tuliyi tapəŋ na pá leki yem tó. Amá tə kέ mpa pa təma lsə na pa taa na piu ya pa nyəəŋ təyə.

11

Taa temnav ke Isə laki mpi tə

¹ Timpi pa təŋ sɪ yəlv təma i taa na lso təyəle waatv
wei i taŋa pulv na sika fei tə, na í tuŋi pulvpv naani
pəyele pəle pu naa tə.

2 Isə taa temnəv mpi pə təə kē Isə sama ləŋtəa nyéma.

³ Isə taa temnau mpi pə yelina na té cekəna sì Isə yəyəta kuyəyətu na isətaa na ate pə lá, haləna mpi pu naa tə pə luna mpi pə naa tə pə taa.

4 Isə taa temnəv mri pə təo kē Apəeli lapa Isə kē kətaya ḥka ka kəla Kayini nyəñka ke teu tə. I temna Isə na i taa təyə Isə ná yaa-i yulupaq, pə taya pułv təo Isə sama i kuhav. Apəeli temna Isə na i taa təyə paa na i səpu tə i təñna yəyətaya.

5 Isə taa temnau mپi pə təo ké pə ta yele sı Henəki í sı kvsəpə. Ama pə kraya-ı na i isə na pə kpaasi-ı Isə cələ, na nəyəlvə ta tasa-ı keesuyu, Isə kpaasa-ı i cələ tə pə təo. Pa ɳmaa Isə Təm taa sı: Henəki te Isə təyə Isə kpaasa-ı.

6 Na Mрúgyú pə wəe, ye pə taya Isə taa temnau təo yulv kaa te Isə. Mpi tə, ye yulv caa í kpətəna Isə, pəntu ká te i taa ké təkpataa sı Isə wəe na i feləyi mpa pa pəekəyı-ı tə.

7 Isə taa temnau mپi pə təo ké Nowee nu Isə kpaalvəgə ke waatu wei i heelaya-ı sı pulv ká kəo tə. Paan na i ta nata-wi na i isəpəle tə i nu Isə nəyə taa təm, ləna í saakı atakaa pəyəlvəgə səsəən na pə yá i na i təyaya nyəma pa nyəən. Mрúgyú pə lapa na i kv antulinya təm na Isə náá yaa-ı yulvpaŋ ke i təm i taa na Isə tə pə təo.

8 Isə taa temnau mپi pə təo ké Apəlaham lapa mپi Isə yaa-ı na i heeli-ı sı í la tə. I kvlaa na i təe tətu nti Isə caa sı tə la i na i piya pa nyəntu təkpataa tə. I yela i tətu na i təe, i ta tu nyəm timpi mayamaya i puki tə.

9 Isə ké i temna i taa na pə lá i caya tətu nti Isə ka təma sı i ká cəle-ı tə tə taa, na n nawa n tə sı i ka ké muulv. Mрúgyú i svu coka təe, na Isaaka na Yakəpəwə. Isə ka heela pəle pa mayamaya sı i ká la-wəyə mpu.

10 Pə taya pulv təo, Apəlaham caakaya icatə nte tə kutuluŋ kila kii teu təyə, nte Isə mayamaya puwa na i ɳma tə.

11 Isə taa temnau təo ké pə yelaa na Apəlaham pəsı na i hiki pəyaya na i temə kpatəlvəgə, na Saala ná tāá fei luvəgə təm taa tətə. I tu naani ké teu təkpataa sı nti Isə yəyətaa sı i ká ləpi-ı tə tə kaa saali.

12 Mŕpúyú pē lapa na yulv kvlum wei i tēma mŕpúyú səpu tō i lvli na pē lvli tēyomyom isu isatulunjası ke isatənuyu taa, na isu teñku nəyə kanyəñja pee.

13 Panə inı pa təna pa tēma Isə na pa taa, haləna pá polo pá si, pa ta hiki mpi Isə ka tēma si i ká ha-wə tō. Ama pa loosa-wəyı kuloosu ke hatuu pooluñ kέ, na pá muvgulı na pá tō si mpe pa kέ muvlaa na pa cəosa kucəasu ke ate cəneyx.

14 Mpə pa yəyətəyı mpv tō pa hóléyí təkpataa kέ si pa pəekəyı pa mayamaya pa tetu.

15 Ye pa ləsasi ka we timpi pa luwa tō, pa taa lan mpaav na pá məli.

16 Ama tampana tō pa pəekaya tetu nti tə kəla teu təyə. Ntəyəle isatāa nyəntu. Pə tō kέ pə fei Isə kέ feelə si pá yaa-i pa Isə, i tēma-weyə icatə kūpante tayənuyu tō se.

17 Isə taa temnau yelina Apəlaham kpa i pəyaya Isaaka si i kuyi-ke na í lá Isə kέ kətaya ke waatu wei Isə ná təe i waali kέ kvtəe si i naa tō. Isə ka tēma Apəlaham ke nəəsi sun, paa na mpv i kraya i pəyaya nka ka tike i ka lula mpv tō si i kuyi.

18 Isə ka heela-i si Isaaka kiŋ ke i ká hikina piya.

19 Apəlaham ka mayasa i taa si Isə pəsəyı na í tayani Isaaka ke feesuyu. Na pə wə isu mpuyulə pə tu lapa. I səpaya na pē feesi-i na pē tayani-i Apəlaham ke cəlvuyu.

20 Isə taa temnau mpi pə tō kέ Isaaka koolaa si Isə i la kūpantu ke Yakəpu na Isau ke cele.

21 Saa wei Yakəpu wəsa səm tō Isə taa temnau mpi pē yelina na í kooli Yoseefu piya təna tō kέ kūpantu na í səe Isə na í nyəka i kpátúyú tō.

22 Iso taa temnau mpi pə təo kē waatu wei Yoseefu caakaya səm tə i yəyəta Isayeli nyéma Icipiti taa luv təm, na í keesı-weyə isəna paa lana i muwa tə.

23 Iso taa temnau mpi pə təo kē Moisi caa na i too pa ȳmesa-i isətunaa tooso kē i luluyu waali. Pa nawa sī tewa ilə pa ta nyana nti wulau ka təma sī pā taa la tə tə lapu.

24 Waatu wei Moisi lapa səsə tə i təma Iso na i taa təyə i kisaa sī pā taa yaa-i Icipiti wulau səsə pəelə pəyaya.

25 Pə kəla-i lelen sī pā tú i na Iso yələa ke konyəŋ na mpi i ká yəoləna isayatū ke wee naale tike tə.

26 I nawa sī ye yələa i kisaa-i isu pa kisuyu Mesii tə pə kəla-i teu ke Icipiti apititu təna. Pə taya pəlv təo, cele kufeluyu ke i pəekəyi.

27 Moisi təma Iso na i taa təyə waatu wei i lu Icipiti na wulau pāáná huu i təo tə pə ta tə i lanjle. I səŋa teu təca, mpi tə i naakaya Iso wei i fei pā na-i tə.

28 Iso taa temnau təo kē i su Təeu acima təyən, na í tə sī pā taa caləm ke naŋŋ naŋəosi na səm isətāa tillu i taa ku Isayeli nyéma kancaalaya kuvlala.

29 Iso taa temnau mpi pə təo kē Isayeli nyéma tesə səsəncaasi teŋku ke puyulaya isu kacaŋa təo. Icipiti nyéma ná keenə-we iləna ləm təyə pəle.

30 Iso taa temnau mpi pə yeling Yeliko kolonja tima təmuŋmuŋu kē waatu wei Isayeli nyéma təma na pā cəona-kęye kuyeeŋ naatosompəyəlaya tə.

31 Iso taa temnau mpi pə təo kē pa ta kperntəna mpa pa kisa Iso nyəntu tə na apalaq təna alv Lahapı na pā ku. Mpi tə alv inı i təka icatə feŋlaa ke teu ke waatu wei pa tala i te tə.

32 Ntiyi maa tasa yøyøtaya ilé yee? Tapacayale fei-m sì má yøyøti Ketiyøñ, na Palaki, na Samsøñ, na Yefete, na Tafiti, na Samiyeeeli, na Isø kuyøyøtvu teløsøløaa pa tøm.

33 Pa temma Isø na pa taa tøyø pa tøyø lølaa tetv, na pø tøø kékø pa tøyø tampana, løena Isø ha-wøyø mpi i ka temma sì i kákø ha-wøe tø. Pa temma Isø na pa taa tøø kékø pa tøkø tøyølası nøøsi,

34 na pá teesi køkøsi nsi sì myyø kemkem tø. Pa temma Isø na pa taa tøyø pa lu layate nøyø taa. Mpø pø yelina na paa kev acamaa tø pá pøsi tampana nyéma. Pa temma Isø na pa taa tøyø pa lapa akanaa ke yooñ taa na pá køli pa kolontunaa yoolaa loosi.

35 Isø taa temnav tøø kékø pa feesa alaa ke pa søtaa na pá cøela-wø.

Lølaa ná nawa kønønsi na haløna pá cañ na pá sì, pa ta kisi wahala iní i tøyøv. Pø tøya pølv tøø, pa caakaya kékø sì pá feesi-wøe na pá hiki weesuñu kwpampønkv.

36 Pa foota lølaa na pá ma-wøyø akpatee, pa høka lølaa ke alukpala na pá tv-wøyø saløka.

37 Pa yaya lølaa ke pøe na pá sì, na pá naasi lølaa, na pá tala lølaa ke tilima naale naale na pa isø. Pa laa lølaa ke kvløaa na seesi. Heeñ na pøñ pø alema ke pa tøyølaya na pá yeløyø. Ani pa hulvmaa tøkonkon pøyele pa tøyøna-wøyø wahala tvøv na pá laki-wøyø nyøñ.

38 Yølaa panø pa tee antulinya taa cøne cayav. Pa cøøkaya yem kékø wøløya tetv taa na pøøñ taa. Pa tøsvølenaa nté kwpamøyø tee na tulukusi taa.

39 Panø iní pa tøna pa temma pa taa na Isø tøyø Isø sama-wøe. Paa na mpø pa ta hiki mpi Isø ka temma sì i kákø ha-wøe tø.

40 Pə taya pvlv təo, Isə ka huuwa sı i ká la taya mpi pə kəla teu tə ilə i ta tisi sı pá te təkpataa na taa fei.

12

Isə kele Tacaa

1 Təv, isu yəlaa samaa tuutuumma inə i tama-tvəyən kotaya na i temə mırýyə lapv na tə nyəmá təkelekele tə, ta tətə tā həyəsi na tə peti pə təna mpi pi kayati-tvə sı tə taa polo ləñlən tə, na tə lə isayatv nti tə matəna-tvən tam tə. Iləna tə kraya casəle ke teu ke mpi pə wənənə təo tə pə waali.

2 Tə kraya tā isə na tə pá Yesu təo, inə i kəna ta Isə sevən nyxən na pə tapvən. I ta nyənə tesika təo səm feele, i tisaa sı pá kamı-i tesika təo na i sı. Pə taya pvlv təo ké i tisa mpv, lañhvəmle nte tə taŋa-i cele təyə i nyənaya. Na kayana i caya Isə kumte kəñkən taa.

3 Mə mu caya na i mayası mə taa na i na isəna asayaa yoona-i na i tá krepesi tə. I nyənna təna, pəcə i taa kənə na i kpisi na i lə təyən.

4 Pə taya pvlv təo, tuu mə na asayaa i ləki tə i ta lvtə na halı i caŋ i sı mə təlvətə taa.

5 I səəwa apalvtu səəsuyu təm nti Isə heeliyi-mə isu yəlvə seyəsuyu i piya tə yee? I təma sı:

Ma pəyalv, paasəna teu ke waatv wei

Tacaa həŋ nyá əkraŋuyu tə.

Na ye i kaləyəna-ŋ taa lə nyá apalvtu.

6 Pə taya pvlv təo,

wei Tacaa səəlaa tə pəntv əkraŋuyu ke i həŋ.

Na wei i nyənəyi i pəyaya tə pəntv ke i kətəyi.

7 I təyə mə kənyəməy na suulu na i nyənə-i isu cəce həŋuyu i pəyaya əkraŋuyu tə. Kənyəməy wei i təkuyu

mpu tə iñi i hvləyəna sì Isə nyənəgyi-megye i piya. Pəyaya ñka ka ñkrañygu ke ka caa u həñ?

8 Ye u həñ mə ñkrañy iñi i laki i piya təna tə pə hóláyí ké sì í tá ké i piya mayamaya. Ama í ké apalañ naale piya ké.

9 Té nyənna ta caanaa mayamaya ke ate cəne. Pa həñ tá ñkrañy na tá seeki-wə. Ye tá caanaa həñ tá ñkrañy na tá seeki-wə, pə wəe sì tu nuna tá isətaa Caa na pə kəlì mpu na tá hiki weesinj.

10 Ta caanaa mayamaya ná həñ tá ñkrañy ke wəe naale ke isəna pə maya-wə tə. Ama sì pə waasi-tu təo ké Isə ná həñ tá ñkrañy sì té kraya i tənañy wəsetu.

11 Waatv wei pa həñ tá ñkrañy tə pə caya-tvugu iñi pa tvyl-tvugw wahala, pə fei lanjhulvumle se. Ama pə kəñ na pə leeli ülena mpa pa ñkrañy pa həma mpu na pə seyəsi-wə tə, pá na kypantu ke pə taa. Pvntvnaa təntə teeki na pə kəna-wəyə heesvug.

Kusəyəsətv na kvkpaałətv

12 I la na mə niñ kusəpəy na mə nəəhəe acamaa pə nyəo toñ.

13 Na í təñəyí mŕpýgú tam ké mpaan kusiyisinj, pə taa kəo na sekellv nəçəlv í cələsi mpaav, ama í hiki toma.

14 I la kookali na mə na yəlaa təna í weenə təma na lelen na mə təntə keesi teu. Pə taya pulv, ye yulv təntə ta keesi teu pvntu kaa keesi Tacaa.

15 I la laakali na nəçəlv í taa kəo na í tayani Isə pəseləe ke lañvug. I la laakali tətə na pə taa kəo na mə taa nəçəlv pəsi iñi tvugw isayav nyəəkvug na ku nyəñ wakələyí yəlaa tə.

16 Ի լա լակալի տէտ նա մէ տա նօյէլս ի տա լա ասիլիմա յա Իսօ նյամ թէս ւ լսենտա կէ յեմ, լսու թէ լպու Իսօն նա ի կրայա ւ սօսօնտւ լոնտ նա ի թէտի տօյշնիա տօ տօ.

17 Մէ մայամայա ի նավա լսենա թէ կօմա վաալ վաալ նա ի նյուլ սի ւ շա ի կոու-ի կրպանտ, լենա պա լօ-ի տօ. Թէ տայա պու տօ, թէ թէ թէսոյս սի ի մէլ վաալ նա ի տայշն մպ ւ կա թէմա վակէլսոյս տօ, լենա ի վի յեմ.

18 Մէ ի տա կրէտէնա բոյս յիկ յովս թէսէցի նա ի տօկինա տօ լսու լսէչէլ նյամա, յիկ կու տօ կէկ տօյ նյօյկա մոկայա տօ, նա լսօյմոնտւ նա սէկրէտոյս նա հելիմոյս թէ նյալա տօ,

19 նա պա նու ականտէլ վուլ նա թէ յօյշտէցի տօ. Սա վէ լսէչէլ նյամա նու թէ յօյշտայա մպ տօ, պա թէմա սի թէ յէլ մպս, թէ տա տասա-վէյշ յօյշտէնան կէ րա թէօ մայամայա.

20 Թէ տայա պու տօ, տօմ նտի րա հելա-վէ սի յե յովս յա կրէնտէ մայամայա տօկինա բոյս յիկ, րա յայա-տէյշ թէս նա պա կու տօ, տէ կէլա-վէյշ տօյ.

21 Թէ նյօնոյս լպա սօյոնտւ հալէնա Մօիսի մայամայա տօ սի սօյոնտւ կէլա նու նա ի սէլիչի.

22 Ամա մէ մէ կրէտէնա Տիյօն բոյս, նա Իսօ վէսոյս տվ լսէտէ լսօտա Յօսալէմ նա տէ լսօտա լսօ տիւլա տիւլա մուսուլումա.

23 Ի կրէտէնա Իսօ կանալայա կովուլա մպա պա հէլա պա յոմա լսօտա նա պա կօտինա լայիլվումլէ տօ. Ի կրէտէնա Իսօ վէ ւ կա հսունա յէլա տօնայա տօմ տօ, նա ի կրէտէնա ւ յէլա կրպամ մպա պա լպա նա պա թէ տէկպատա տօ պա լէսատ.

24 Ի կրէտէնա Յէսու վէ ւ կէ նօյշ թէսլոյս կովամ տէլօվու տօ. Ի կրէտէնա ւ կալէմ կոյիմսօմ մպ թէ յօյշտայա կէլա Արէչէլ նյամ նյօյկա տէշայաշա տօ.

25 Ի լա լակալի, ի տա կիս վէ ւ յօյշտէյշնա-մէ տօ ւ տօմ կէ նուս. Մպա պա կիս վէ ւ կրպալայա Իսօ Տօմ կէ գտէ շնունդ տօ ւ տօմ նուս տօ պա տա կրիս թէլ պա յոկրայսոյս կէ

həm, kacançfana ta mpa tui ha lumaya ke wei i we hatuu isətaa na i yəyətəna-tu to?

26 I yəyətəaa na i yəyətəya ciyiti tətu təna. Ama i tasa-tuğu heeluğu si i ká tasa ateyə ciyitüğu, haləna i kpəntəna isətaa.

27 Timpi pa tənji mpu si paa tasa to pə wee kele si mپi mپi pə lapa na pü ciyiti-wi to pü saalı yem iləna mپi pü caya tam to pələ pə leetı.

28 Tu hiki kawulaya ńka kaa caya tam to ilə tə la Isə kέ təmle ke isəna mپi pü maya-i to, na tə see-i na tə nyanya-i na tə hulı si i nyana təmle seev nté.

29 Tá Isə kέ kəkə ńka ka nyakı pə təna təyə.

13

Isəna tu la na Isə səəli-tu to

1 I səələyı təmaya tam isu yolu na i neu.

2 Anı pə wee si i təkəyı muvlaa mپa pa kəj mə te təyə teu to i nuwa. Lelaa lapa isətaa tillaa ke muvülə ke pə lapu taa, pa tənja si yələaa ke yem.

3 I təəsi saləkatvnaa təo isu ye mə na-wə i ka wənnə saləka inı i taa i ka lapa to. Na i təəsi mپa pa laki nyany to pa təm isu mə mayamaya ke pa laki mpu.

4 Paa wei i nyəni alv kpayav təm isu pulu səsəoom. Na apalı na alv pa taa nəyəlu náá taa la yem yem tətə. Isə ká huunna təm ke mپa pa laki asilima na mپa pa laki wasançkalətu to.

5 I taa nyənəyı pəyəlaya ke mə kvlaputu taa. Ama mə lajə i həena mپi i wəna to. Pə taya pulu təo, Isə yəyətəaa si: Ma kaa lə-ŋ paa pəcə, maa wee nyá waali kέ tam.

6 Pə təo kέ tə pəsəyı na tə yəyətəna naani si:
Tacaə kele ma tentu,
ma kaa nyana pulu.

Yulu pəsəyı na í la-m we?

7 I təosi mə kancaalaya səsaa mpa pa caala-meyę Isə Təm heeluyu tə pa təo. I nyənna isəna pa yaasi ka wəe tə, na isəna pəle pa səpa tə, na í keesəna isəna pəle pa temə Isə na pa taa tə na í lá mpv.

8 Isəna Yesu Kilisiti ka wəe tə mŕpýv i we saňa, na mŕpýv i ká wəe tam.

9 I taa yele na seyəsəy kufaj inı i təna, i nəyə na i suka, i tolisi-me. Pə taya pvlv təo, mpi pə kəla teu təyəle si Isə peelees í la na té hikiyi ton ke ta huwəe taa. Pə taa wəe kvtəyən cəlvən kinj. Mpa pa paasəyəna kvtəyən cəlvən tə paa waaki pə taa ké pvlv.

10 Kötəlaa mpa pa laki təmlə ke Yuta kətası cokəle taa tə pa feina mpaa si pá təyə mpi pa ku tá kətaya təlate taa tə.

11 Yuta kətəlu səsə kpakəyı wontu nti té caləm ké, na í pona cokəle taa na í feenı si pə husı yələa isayatv. Iləna pá kpaya wontu nti pa kəwa mpv tə tə mayamaya na pá pona təsikile waalı na pá tu kəkə.

12 Pə təo ké Yesu səpa icatə na waalı si i mayamaya i caləm i təyanı yələa samaa.

13 Mpv tə té polo i kinj ke təsikile waalı na pá kisi-tv isü pa kisuyu inı tə.

14 Mpi tə té feina icatə tam nyənte ke atə cəne. Ama cele nyənte ke tə pəekəyı.

15 Tə saň Isə ké tam na pə lá teitei isü tə lapa-i kətaya na Yesu ton taa. Pə nyuyu nté si i həte i yaakı tá nəəsi taa ké tam.

16 I taa səo kəpantv lapv na təmaya tem ke tam, pə taya pvlv təo, kətaya isü mŕpýv Isə səəlaa.

17 I nukəna mə səsaa na í seeki-wə. Pə taya pvlv təo, pa feniyi mə ləsəsi təo ké. Mpi tə pa nyəmá si cele Isə ká pəəsi-wəyę si təm. Ye í nukəna-wə, pa təmlə lapv

kaa la-weyə felentu. Ama ye u nukəna-wə, pa təmle ká pəsi-weyə təlaşı təm, na saa inı pə kaa waasi-meyə pəlv.

18 I sələməna-tvən Isə ké mǐpóygú tam. Tə nyəmá teu ke tá taa təkpataa si tə wəna lotu kvlumtv. Pə taya pəlv təo, tə caa ké si paa mpi pə taa təntə í maya.

19 Nti ma wiikina-mə təsiyisiyi təyəle si í sələməni Isə na í lá luğu na má məli mə kiŋ ke ləŋ.

Isə sələmənyə

20 Isə feesa Tacaa Yesu ke səm taa, inəyələ heej tiikilu səsə ke i səpv tə pə təo. Na i səm mpi pə yelina na nəyə pəelvən tam nyəm la tampana.

21 Həesvən Isə í la na mü pəsi na í lá kvpantvnaa na í lá i luğu nyəntv təmammam. Isə inı í yele na Yesu Kilisiti la tá kiŋ ke mpi pə wə-i teu tə. Yesu í hiki teeli ke tam. Ami.

Kantəkaya təm na seetv

22 Ma taapala ma wiikina-mə si í nu apalvən səəsənən təm təne na suulu. Pə taya pəlv təo, təm nti ma əmaa-meyə cəne tə tə ta təo.

23 Ma heeliyi-mə si pa tula ta taapalv Timotee. Ye i tala ləŋ ke cəne ma na-i tu kənnə mə te.

24 I səe mə səsaa təna na Isə yələaa təna təpəi. Ta taapala Italii nyéma səe-mə.

25 Isə í la mə tənaya pəeləe.

**PIIPILI CSILCT M TAKELAYA
Portions of the Holy Bible in the Lokpa language of
Benin**

copyright © 1999 SIM

Language: Lokpa (Lukpa)

Translation by: SIM

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2017-10-16

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 31 Aug 2023

ef14191a-91f7-51c1-ac89-7b93dd7c4377